

Asia: VN/11908/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämistä liikenteessä annetun lain muuttamisesta (jakelovelvoite)

Lausunnonantajan lausunto

1. Koko esitysluonnosta koskevat lausunnot

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hyvin valmistellusta hallituksen esityksestä.

P2X Solutions on vihreän vedyn ja synteettisten polttoaineiden edelläkävijä. Ensimmäinen tuotantolaitoksemme Harjavallassa tuottaa vihreää vetyä ja synteettistä metaania jo syksyllä 2024. Hanke on luonut merkittävän määrän vihreän siirtymän työpaikkoja Satakuntaan sekä myös laajemmin läpi kotimaisen vetyarvoketjun.

Painotamme, että esimerkiksi synteettisen metaanin kysyntä markkinalla on riippuvainen kunnianhimoisesta RFNBO-vähimmäisosuusveloitteesta. Mikäli veloitteen taso jää matalaksi, ei kysyntää tuotteille ole. Kanadassa ja Japanissa kansalliset synteettisiä polttoaineita koskevat jakeluelvoitteet ovat jo käynnistäneet markkinan. Samoin Suomessa biopolttoaineille säädetty jakeluelvoite käynnisti aikanaan investoinnit biojalostamoihin. Vain kysyntää kasvattamalla voidaan varmistaa vetyhankkeiden konkretisoituminen. Kysynnän kasvattamisen merkitystä on painotettu myös heinäkuussa 2024 julkaistussa Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vetyä koskevassa erityiskertomuksessa.

Mikäli RFNBO-vähimmäisosuusveloitteen taso ei ole riittävä, eivät investoinnit synteettisten polttoaineiden tuotantoon toteudu. Veloitteen nosto on myös markkinaperusteinen keino kannustaa yrityksiä investointeihin. Mikäli lisäveloitteen taso jää alhaiseksi, edellyttävät lähes kaikki hankkeet suorita yritystukia toteutuakseen, mihin Suomella ei puolestaan ole nykytilassa varaa.

AFRY:n valtioneuvostolle laatiman selvityksen mukaan kunnianhimoisimman RFNBO-skenaarion vaikutukset kuluttajien pumppuhintoihin olivat korkeimmillaankin vuonna 2030 vain 2,6-3,3 senttiä

per litra. Kun näitä summia verrataan normaaliin polttoaineiden hintojen vaihteluun sekä inflaatioon, ovat vaikutukset kuluttajan arkeen hyvin vähäisiä. Kunnianhimon tasoa voidaan siis vielä nostaa.

Uusiutuvan energian määrän kasvaessa Suomen sähköverkossa, toimivat RFNBO-polttoaineet keinona varastoida kausivaihtelevaa uusiutuvaa energiaa tuotantopiikkien aikaan. Vetyä voidaan myös konvertoida takaisin sähköksi silloin kun sähköstä on pulaa. RFNBO-tuotanto tukee siis suoraan uusiutuvan energian tuotannon lisäämistä, mikä puolestaan alentaa sähkön hintaa. Vaikka pumppuhinta nousisikin joitakin senttejä, tulevat kuluttajien sähkölaskut oletettavasti pienenemään vielä enemmän. Näin ollen arjen energiaan käytetty kokonaiskustannus laskee ja tavalliset suomalaiset hyötyvät.

Kotimaisten polttoaineiden tuotannon lisäämisellä voidaan myös tasata maailmanpoliittisiin riskeihin liittyviä äkillisiä polttoaineiden hintojen nousuja (vrt. maakaasun hinta Venäjän hyökkäyssodan jälkeen) ja parantaa kotimaista huoltovarmuutta.

2. Mitä mieltä olette ehdotetusta joustomekanismimallista?

Mitä mieltä olette erityisesti ehdotetuista hyväksymiskriteereistä, niiden toimivuudesta, todentamisesta, valvonnasta ja hyväksymismenettelystä?

On tärkeää, että jakeluvuoritelaki kannustaa yrityksiä nimenomaan siirtymään uusiutuvien polttoaineiden käyttöön. Joustomekanismista ei saa muodostua hidastetta uusiutuviin polttoaineisiin siirtymiselle.

3. Mitä mieltä olette ehdotetusta RFNBO-polttoaineita koskevasta vähimmäisosuusveloitteesta (ml. välituotevety) ja sille asetettavasta seuraamusmaksutasosta?

RFNBO-vähimmäisosuusveloitteen tason tulisi vuonna 2030 olla 10 %:ia, joka vastaisi noin kymmenystä Suomeen suunnitellusta vedyn tuotantokapasiteetista (9000 MW). Veloitteen tasoa vuosille 2028 ja 2029 tulisi niin ikään nostaa vähintään 3 %:iin. Kunnianhimoiset tavoitteet olisivat yhdenmukaisia hallitusohjelman kanssa. Hallitusohjelman mukaan Suomi tavoittelee 10 %:n osuutta EU:n puhtaan vedyn tuotannosta ja vähintään 10 %:n osuutta vedyn jatkokäytöstä.

Välituotevedylle tulee olla oma erillinen kattonsa, kuten ehdotuksessa jo esitetään. Muussa tapauksessa on riskinä, ettei kannustinta investointeihin ole. Mikäli välituotevedyn osuutta kasvatettaisiin, tulisi muun RFNBO-vähimmäisosuusveloitteen osuutta samanaikaisesti nostaa vastaavalla määrällä.

Seuraamusmaksutasojen arvioinnissa on oleellista varmistaa, että yrityksille on kannattavampaa ostaa uusiutuvia polttoaineita, kuin maksaa sakkoja. Mikäli sakkojen maksu olisi kannattavampaa, ei korkeakaan vähimmäisosuusvelvoite tule kannustamaan uusiin investointeihin. On tärkeää, että RFNBO-polttoaineille on säädetty oma korkeampi seuraamusmaksutasonsa, kuten esityksessä on ehdotettu.

4. Mitä mieltä olette ehdotetusta mallista lisätä uusiutuva liikennesähkö osaksi jakeluvelvoitetta?

P2X Solutionsilla ei ole lausuttavaa liikennesähkön osalta.

Borg Jenni
P2X Solutions Oy